

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง นิทานไทย

หน่วยเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สนุกสนานอ่านเขียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สืบสานนิทานไทย

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ความหมายและความสำคัญของนิทาน

ความหมายของนิทาน

ประคอง นิมมานเหมินทร์ (๒๕๕๐ : ๙) ได้ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องที่เล่ากันต่อๆ มาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทอง ปลาบู่ทอง หรือโสนน้อยเรือนงาม มีการเล่าสู่กันฟังจากปู่ย่าตายายของเรา พ่อแม่ของเรารวมทั้งตัวเราเอง ไปจนถึงลูกหลานเหลนโหลนของเรา เป็นทอด ๆ กันไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า บางครั้งก็แพร่กระจายจากท้องถิ่นหนึ่งไปสู่อีกท้องถิ่นหนึ่ง เช่น นิทานเรื่องสังข์ทองอาจมีหลายสำนวนแล้วแต่ความทรงจำ ความเชื่อ อารมณ์ของผู้เล่าและวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นจากความหมายของนิทานดังกล่าว

ความสำคัญของนิทาน

นิทานเป็น สิ่งที่สำคัญต่อชีวิตเด็ก ช่วยให้เด็กมีความสุขให้แง่คิดและคติสอนใจการจัดประสบการณ์ให้เด็กโดยใช้นิทานเป็นสิ่งจำเป็นเพราะการเล่านิทาน สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงความสำคัญของนิทานไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

๑. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิด เป็นกันเองกับผู้เล่า
๒. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกร่วมในขณะฟัง ทำให้เขาเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายและสดชื่นแจ่มใส
๓. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลานานขึ้นหรือยาวขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการทำให้ผู้ฟังหรือเด็ก ๆ ใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่าเล่าเรื่องที่มีขนาดยาว
๔. เด็ก ๆ หรือผู้ฟังจะถูกกล่อมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็ก ๆ และผู้ฟังเข้าใจในความดีและความงามยิ่งขึ้น

๕. นิทานจะทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อน รู้จักการรับและการให้ รวมถึงการมองโลกในแง่ดี

๖. นิทานจะทำให้เด็ก ๆ หรือผู้ฟังใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้

๗. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็ก ๆ หรือผู้ฟังโดยการแสดงออกที่ผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ

๘. เด็ก ๆ ผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

๙. นิทานช่วยสร้างเสริมจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็ก ๆ หรือผู้ฟัง

๑๐. นิทานสามารถช่วยให้เด็ก ๆ และผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง การออกเสียงตัว ร เรือ และ ล ลิงได้อย่างถูกต้องธรรมชาติ

นิทาน เรื่อง หัวล้านนอกครุ
หน่วยเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สนุกสนานอ่านเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สืบสานนิทานไทย
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีชายหัวล้านคนหนึ่งชื่อ “แวว” อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโดยที่คนในหมู่บ้านทุกคนไม่มีใครหัวล้านเลยแม้แต่คนเดียวเขาจึงเป็นบุคคลที่แปลกประหลาดในสายตาของเพื่อนบ้านแววรู้สึกว่าคุณสมบัติที่ใคร ๆ มักเรียกชื่อเขาว่า “แววล้าน” หรือ “ล้านแวว” โดยมีคำว่าล้านเป็นคำวิเศษณ์นำหน้าหรือต่อท้ายเสมอตกย้ำทำให้เขาเจ็บใจเป็นอย่างยิ่งนักเขานั่งคิดนอนคิดตลอดมาว่าจะหาหนทางอย่างไรที่จะทำให้หัวหายล้านเสียที

ในหมู่บ้านแห่งนี้มีเฉพาะหมอรักษาโรคภัยต่าง ๆ ให้หายขาดแต่โรคหัวล้านหมอทั้งหมู่บ้านไม่มีใครสามารถรักษาได้แม้ว่าเขาจะหัวล้านแต่ก็ตั้งหน้าตั้งตาทำงานด้วยความสุจริตทำบุญสุนทานเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จนเป็นที่รักใคร่ของทุกคนในหมู่บ้านยกเว้นคำว่า “แววล้าน” ที่เป็นคำแสลงใจไม่มีวันจบสิ้น

คืนหนึ่งเขาฝันว่ามีเทวดามาเข้าฝันและบอกกับเขาว่า “จงเดินทางไปทางทิศตะวันออกมีฤๅษีตนหนึ่งอาศัยอยู่ในป่ามีวิทยาอาคมแกร่งกล้าเจ้ามีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจสิ่งใดเจ้าจงเดินทางไปขอเถอะ” อาจเป็นเพราะบุญบันดาลที่เขากระทำมาจึงทำให้เทวดาสงสารมาเข้าฝันชี้ทางสว่างให้

พออรุณรุ่งนายแววล้านได้จัดหุงหาอาหารสะสมเสบียงไว้กินขณะเดินทางพอรุ่งสางเขาออกเดินทางตามทิศที่เทวดาบอกทันทีแววเดินทางรอนแรมลัดเลาะมาตามป่าเขาลำเนาไพรเมื่อหัวขึ้นมานคราใดก็เอาเสบียงขึ้นมารับประทานพอประทังชีวิต

เจ็ดวันผ่านไปเขามุ่งหน้าเดินทางไปทางทิศตะวันออกโดยค้ำคินตามโพรงไม้หรือตามถ้ำจันทิยงวันของวันที่แปดเขาได้เจออาศรมหลังหนึ่งเขาจึงเดินเข้าไปหาคนที่บนอาศรมมีท่านฤๅษีกำลังนั่งสมาธิอยู่แววก้มลงกราบอย่างงาม๓ครั้งแบบเบญจางคประดิษฐ์ก่อนที่เขาเอ่ยปากใดฤๅษีก็เอ่ยปากขึ้นว่า “เรารู้ความประสงค์ของเจ้าหมดแล้ว” แววได้ยินยิ่งเกิดความศรัทธายิ่งนักฤๅษีกล่าวต่อว่า “เจ้าจงเดินไปที่สระน้ำอิฐฐานขอพรจากเทวาเจ้าป่าเจ้าเขาแล้วลงไปดำสองคราวห้ามขาดห้ามเกิน” ฤๅษีชรากล่าวแววได้ยินคำโสมนัสใจยิ่งเหมือนยกภูเขาจากอกทิ้งคราวนี้คงหมดความกังวลใจเสียที

แวกก็ลงกราบอีก๓ครั้งแล้วเดินมุ่งหน้าไปยังสระใกล้ ๆ อาศรมตามที่ฤๅษีบอกตั้งสัตย์
อธิษฐานแล้วก้าวเดินลงสระเขาดำลงไป

ดำครั้งที่ ๑ เมื่อโผล่ขึ้นมาเอามือคลำศีรษะพบว่าไม่มีผมงอกขึ้นมารึไร

ดำครั้งที่ ๒ เมื่อโผล่ขึ้นมาผมงอกดกดำขึ้นกว่าเกาเล็กน้อยทำให้นายแวกดีใจยิ่งนักกระหม่อม
ยิ้มย่องด้วยความดีใจเขานึกในใจว่า “นี่ขนาดดำแค่สองครั้งผมดกดำและยาวแค่นี้หากดำต่ออีกครั้ง
ผมคงดกดำสวยงามเป็นแน่แท้” จึงลืมหือหรือตั้งใจฝืนคำสั่งท่านดาบสตัดสិនใจดำต่อ

ดำครั้งที่ ๓ เมื่อโผล่ขึ้นมาเอามือคลำดูอย่างช้า ๆ คิดว่าคงได้ผมสมใจหวังแต่กลับตรงกัน
ข้ามหัวเขากลับล้านแวกเหมือนเดิม

แวกนึกถึงคำสั่งเสียของท่านฤๅษีได้ก่อนที่เขาจะมาดำน้ำในสระแต่ก็สายไปเสียแล้วเขาจะ
ดำอีกกี่ครั้งไม่มีผมงอกมาอีกเลยจึงตัดสិនใจกลับบ้านโดยไม่รำลาฤๅษี